

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ФАХОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕРН-ДИЗАЙН»
здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти
за освітньою програмою 1.В2.01.01 «Графічний дизайн»

Київ – 2026

УДК 7.048:76.012(072)

Рекомендовано Вченою радою факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Протокол №5 від 19 травня 2026 р.

Рецензенти:

Марченко Аліна Анатоліївна, доцент кафедри дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Чупріна Наталія Владиславівна, завідувачка кафедри мистецтва та дизайну костюма Київського національного університету технологій та дизайну.

Упорядник:

Гаркін Петро Володимирович, старший викладач кафедри дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Методичні рекомендації містять структурований список літератури та візуальних джерел до курсу «Патерн-дизайн», орієнтований на фахівців і здобувачів освіти у сфері графічного дизайну. Бібліографія охоплює фундаментальні посібники з конструювання візерунків, джерела щодо української етнокультури, світових історичних традицій та сучасних проблем декору у дизайні та архітектурі.

© Гаркін П. В., 2026.

© Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка, 2026.

ВСТУП

Орнаменти, рапорти та патерни — це значно більше, ніж просто декоративні елементи, покликані заповнити порожній простір. Для сучасного фахівця з графічного дизайну це потужні інструменти наочної комунікації. Вони здатні формувати впізнаване обличчя торговельних марок, структурувати інформацію, створювати певну атмосферу в оформленні пакування, цифрових продуктів, текстилю чи просторового середовища.

Під час навчання важливо не лише опанувати суто технічні навички створення якісних рапортів, а й глибоко розуміти їхню природу, логіку побудови, а також історичне та культурне підґрунтя. Саме для того, щоб стати вашим надійним путівником у цій розлогій темі, була укладена ця бібліографія.

Пропонований список літератури структуровано таким чином, щоб зробити ваш пошук максимально зручним та цілеспрямованим.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ — тут зібрані фундаментальні праці, енциклопедії та посібники, що розкривають секрети конструювання візерунків та базові принципи роботи з мотивами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ — важливий розділ для розуміння української етнокультури та мистецької спадщини. Ці джерела допоможуть вам створювати сучасні роботи з виразним національним колоритом та глибоким символічним змістом.

ГЕОМЕТРИЧНІ ОРНАМЕНТИ — література, що допоможе досягнути математичну точність, симетрію та ритм, необхідні для створення складних орнаментальних структур.

ІСТОРИЧНІ ПЕРІОДИ ТА СТИЛІ і ОРНАМЕНТАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ — джерела натхнення з різних епох та куточків світу, від кельтських вузлів і традицій Сходу до ар-деко та сучасного популярного мистецтва.

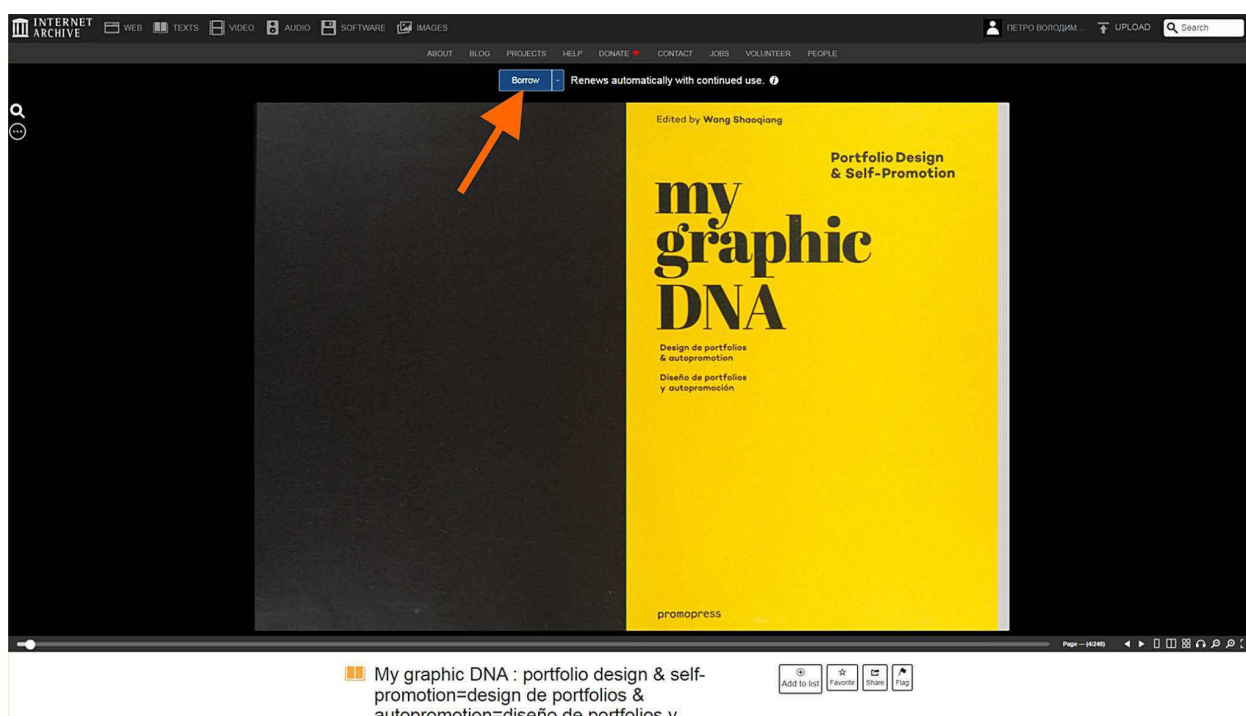
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ — наукові статті та дискусії, які розкривають місце і роль орнаменту в сучасному дизайні та архітектурі.

Сприймайте цю бібліографію не як сухий перелік літератури для обов'язкового читання, а як своєрідну ментальну мапу — величезну базу зразків, наочних рішень та теоретичних обґрунтувань. Звертайтеся до цих джерел, коли шукаєте нову ідею, досліджуєте певну стилістичну епоху або прагнете вдосконалити свою авторську техніку.

ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖЕВИХ РЕСУРСІВ

INTERNET ARCHIVE (archive.org) – це некомерційна цифрова бібліотека, яка надає доступ до великої кількості книжок, візуальних матеріалів та аудіозаписів. Для багатьох сучасних видань, що захищені авторським правом, на ресурсі діє система *контрольованої цифрової видачі* (Controlled Digital Lending, CDL).

Для отримання доступу до документів бібліотеки необхідна реєстрація.

ПОЗИЧАННЯ:

Для замовлення повної версії документу необхідно натиснути **BORROW**.

BORROW FOR 1 HOUR – книга видається на 1 годину з можливістю продовження. Це зручно для швидкого ознайомлення.

BORROW FOR 14 DAYS – якщо бібліотека має можливість створити багато віртуальних копій, ви можете взяти книгу на два тижні.

Для звичайних облікових записів існують обмеження доступності деяких документів. Ця бібліографія посилається виключно на видання з повним доступом до змісту.

Більшість книг захищено технологією DRM (Digital Rights Management). Тому, навіть за можливості завантажити файл документу на комп'ютер може знадобитися додаткове програмне забезпечення. Рекомендуємо використовувати режим читання у браузері (*BookReader*). Інтерфейс *BookReader* дозволяє зручно працювати з візуальними матеріалами, адже дозволяє легко масштабувати сторінки та розглядати дрібні деталі візерунків. Якщо ви закінчили читати раніше терміну, натисніть RETURN IT у верхній частині вікна *BookReader*.

IA *Це посилання на сторінку Internet Archive, де розміщено відсканований документ*

G *Це посилання на сторінку видання у сервісі Google Books*

Для полегшення пошуку видань, яких немає у Internet Archive до їх бібліографічних даних додано інформацію про ISBN.

DOI (Digital Object Identifier) — це унікальний цифровий ідентифікатор, який надається науковим статтям для забезпечення їх постійного посилання в інтернеті для полегшення пошуку.

БІБЛІОГРАФІЯ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. Atwood R. Living With Pattern: Color, Texture, And Print At Home. New York : Clarkson Potter Publishers, 2016. 298 p.
ISBN 978-0-553-45944-9

2. Beyer J. Designing Tessellations: The Secrets Of Interlocking Patterns. Lincolnwood : Contemporary Books, 1999. 266 p.

3. Bosomworth D. The Encyclopaedia Of Patterns And Motifs: A Collection Of 5000 Designs From Cultures Around The World. London : Studio Editions, 1995. 330 p.

4. Cahier C. 376 Decorative Allover Patterns From Historic Tilework And Textiles. New York : Dover Publications, 1989. 262 p.

5. Calver A. The V&A Sourcebook Of Pattern & Ornament. London : Thames & Hudson, 2021. 400 p
ISBN 978-0-500-48072-4

6. Guild T. Pattern. New York : Rizzoli, 2006. 234 p.

7. Infinite Pattern. Berkeley : Gingko Press, 2012. 250 p.

8. Jackson P. How To Make Repeat Patterns: A Guide For Designers, Architects And Artists. London : Laurence King Publishing, 2018. 160 p.
ISBN 978-1-78627-850-0

9. Krahula B. 500 Tangled Artworks: A Showcase Of Inspired Illustrated Designs. Beverly : Quarry Books, 2015. 182 p.

10. Kiely O. Pattern. Volume 1. London : Conran Octopus, 2012. 314 p.

11. MacCarthy M. The Crafter's Pattern Sourcebook: 1001 Classic Motifs From Around The World And Through The Ages. North Pomfret : Trafalgar Square Pub., 1999. 202 p.

12. Pajares-Ayuela P. Cosmatesque Ornament: Flat Polychrome Geometric Patterns In Architecture. New York : Norton, 2001. 330 p.

13. Pattern: Ornament, Structure And Behavior. Basel : Birkhäuser, 2009. 108 p.
ISBN 978-3-7643-8954-3

14. Patterns 2: Design, Art, And Architecture. Basel : Birkhäuser, 2008. 346 p.

15. Patterns In Design, Art And Architecture. Basel : Birkhäuser, 2005. 310 p.

16. Racinet's A. The World of Ornament. Köln : Taschen, 2025. 824 p.

ISBN 978-3-8365-5625-5

17. Stewart J. Patternalia: An Unconventional History Of Polka Dots, Stripes, Plaid, Camouflage, & Other Graphic Patterns. New York : Bloomsbury, 2015. 170 p.

ISBN 978-1-63286-108-5

18. The Function Of Ornament. Barcelona : Actar, 2006. 189 p.

ISBN 978-84-96540-50-7

19. Wilhide E. The Complete Pattern Directory: 1500 Designs from All Ages and Cultures. Hachette : Workman Publishing Company, 2018. 672 p.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

20. Биченкова У., Кудінова Н., Соломадіна А. Знак: Українські товарні знаки 1960–80-х років. Харків : IST Publishing, 2022. 160 с.

ISBN 978-617-7948-24-6.18

21. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.

22. Кара-Васильєва Т.В. Історія української вишивки. Київ : Мистецтво, 2008. 464 с.

23. Найден О. С. Орнамент українського народного розпису. Київ : Наукова думка, 1989. 136 с.

ISBN 5-12-001092-X

24. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики. Київ : АНТ, 2005. 400 с.

ISBN 978-966-340-083-9

25. Словник символів культури України. Київ : Міленіум, 2002. 260 с.

ISBN 966-8063-09-0

26. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ : ArtHuss, 2023. 206 с.

ISBN 978-617-8025-40-3

ГЕОМЕТРИЧНІ ОРНАМЕНТИ

27. Breclaw E. Adventures In Hexagons. Lafayette : C&T Publishing, 2017. 118 p.

28. Hornung C. Geometrix: 161 Patterns And Motifs For Artists And Designers. New York : Dover Publications, 1991. 134 p.

29. Sánchez Serrano M. Geometric Themes And Variations: 4300 Designs And Motifs. Mineola : Dover Publications, 2008. 134 p.

30. Slade R. Geometrical Patterns. London : Faber, 1970. 102 p.

31. Sguera V. Geometric Textures For Fashion Vol. 1. Bergamo : Arkivia Books, 2014. 154 p.

32. Wade D. Geometric Patterns & Borders. New York : Van Nostrand Reinhold, 1982. 198 p.

ІСТОРИЧНІ ПЕРІОДИ ТА СТИЛІ

33. Fogg M. 1980's Fashion Print. London : Batsford, 2009. 194 p.

IA

34. Fukuda A. Studio Design Patterns: For The 21'st Century. Tokyo : Kashiwashobo, 1992. 132 p.

IA

35. McNeill S. Florabunda Style: Super Simple Art Doodles To Color, Craft & Draw. East Petersburg : Fox Chapel Publishing, 2016. 138 p.

IA

36. Patterns Of The 1930's. Amsterdam : Pepin Press, 2003. 134 p.

IA

37. Skinner T. Paisley: A Visual Survey Of Pattern And Color Variations. Atglen : Schiffer Pub., 1998. 118 p.

IA

38. Rashid K. Digipop. Köln : Taschen, 2005. 282 p.

IA

39. Rowe W. Original Art Deco Allover Patterns. New York : Dover Publications, 1989. 54 p.

IA

40. Verneuil A. Patterns And Designs From The Twenties, In Full Color. New York : Dover Publications, 1993. 38 p.

ОРНАМЕНТАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ

41. Bain I. Celtic Key Patterns. New York : Sterling Pub. Co., 1994. 126 p.

42. Bourgoin J. Arabic Allover Patterns. New York : Dover Publications, 1985. 54 p.

43. Dye D. S. Chinese Lattice Designs. New York : Dover Publications, 1974. 486 p.

44. Indian Floral Patterns. New York : H.N. Abrams, 1986. 58 p.

45. Nakamura S. Pattern Sourcebook: Chinese Style : 250 Patterns For Projects And Designs. Hove : RotoVision, 2008. 166 p.

46. Roojen P. Chinese Patterns. Boston : Shambhala, 1999. 118 p.

47. Solo D. Floral And Decorative Allover Patterns. New York : Dover Publications, 1987. 102 p.

48. Sutton D. Islamic Design: A Genius For Geometry. New York : Walker & Co., 2007. 74 p.

ISBN 978-0-8027-1635-4

49. Ypma H. J. M. Morocco Modern. New York : Stewart, Tabori & Chang, 1996. 166 p.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

50. Balik D. Ornament: The Politics Of Architecture And Subjectivity. The Journal Of Architecture. Vol. 8, Issue 21. P. 1336–1339.

DOI:10.1080/13602365.2016.1257277

51. Elrayies G. M., Catalani A., Nour Z., Versaci A. Architectural Ornaments In The Twenty-First Century: An Analytical Study. Cities' Identity Through Architecture And Arts. London : Routledge, 2018. P. 9–25.

DOI:10.1201/9781315166551-2

52. Mayer K. Designing With Patterns: A Call For Ornamentation. 2025.

DOI:10.18420/MUC2025-MCI-WIP-332

53. Riisberg V., Munch A. Decoration And Durability: Ornaments And Their ‘Appropriateness’ From Fashion And Design To Architecture. *Artifact*. Vol. 3, Issue 3. P. 5.

DOI:10.14434/artifact.v3i3.3918

54. Udris-Borodavko N., Abyzov V. Localisation As Sociocultural Adaptation Of Modern Design Of Visual Communications. *Culture And Arts In The Modern World*. Issue 25. P. 162–181.

DOI:10.31866/2410-1915.25.2024.312664